

“Words vs. Actions: Η αλήθεια πίσω από τη διαφήμιση ορυκτών καυσίμων”

Εισαγωγή

Βρισκόμαστε βαθιά μέσα στην κλιματική κρίση και η πιο πρόσφατη και ανησυχητική έκθεση της Διακυβερνητικής Επιτροπής του ΟΗΕ για το Κλίμα (IPCC) μας έδειξε ότι μόνο η ουσιαστική δράση τώρα θα αποτρέψει μεγαλύτερη καταστροφή. Τα τελευταία πέντε χρόνια, μετά τη συμφωνία του Παρισιού, ήταν τα πιο θερμά που έχουν καταγραφεί ποτέ, και καθώς πλησιάζουμε στο COP26, τη Διάσκεψη του ΟΗΕ για το κλίμα, εκτιμάται ότι οδεύουμε προς μία καταστροφική αύξηση της θερμοκρασίας κατά 2,9 βαθμούς κελσίου¹. Σύμφωνα με τον ΟΗΕ, έχει σημάνει "κόκκινος συναγερμός για την ανθρωπότητα"², και έχουμε τα πάντα να χάσουμε.

Το ασυγχώρητο είναι ότι **οι πολιτικοί γνωρίζουν** τι προκαλεί την κλιματική κρίση και ποιοι παράγουν αυτές τις επικίνδυνες εκπομπές. Το 2018, το Carbon Brief διαπίστωσε ότι οι εκπομπές από τα ορυκτά καύσιμα είναι η κυρίαρχη αιτία της υπερθέρμανσης του πλανήτη και ότι το 89% των παγκόσμιων εκπομπών CO₂ προέρχεται από τα ορυκτά καύσιμα και τη βιομηχανία³. Γνωρίζουμε ότι οι εταιρείες ορυκτών καυσίμων με έδρα την Ευρώπη, όπως η Total Energies και η Royal Dutch Shell, συγκαταλέγονται στις 20 μεγαλύτερες εταιρείες ορυκτών καυσίμων με τις **μεγαλύτερες ανθρακικές εκπομπές** στον κόσμο⁴. Ωστόσο, οι εταιρείες αυτές αφιερώνουν μεγάλο μέρος της επικοινωνίας τους στην παραπληροφόρηση για το κλίμα και το “**πράσινο ξέπλυμα**” (greenwashing), λειτουργώντας με τέτοιο τρόπο ώστε να αποπροσανατολίσουν, να καθυστερήσουν και να αποτρέψουν την πραγματική δράση για το κλίμα που τόσο απεγνωσμένα χρειάζεται ο κόσμος.

Γιατί λοιπόν επιτρέπουμε στις εταιρείες ορυκτών καυσίμων να ξεπλένουν τα επικίνδυνα επιχειρηματικά τους μοντέλα μέσω διαφημίσεων και χορηγιών; Γιατί επιτρέπουμε στις εταιρείες να χειραγωγούν τους ανθρώπους ώστε να νομίζουν ότι παίρνουν στα σοβαρά την κατάσταση έκτακτης κλιματικής ανάγκης, όταν πολλές εταιρείες ορυκτών καυσίμων εξακολουθούν να αναζητούν νέες ευκαιρίες για την εξόρυξη

---

¹ Climate Action Tracker "Addressing Global Warming" 1st July 2021 <https://climateactiontracker.org/global/temperatures/>

² BBC "Climate change: IPCC report is 'code red for humanity'" 9th August 2021 <https://www.bbc.co.uk/news/science-environment-58130705>

³ Carbon Brief "Analysis: Fossil-fuel emissions in 2018 increasing at fastest rate for seven years" December 2018 <https://www.carbonbrief.org/analysis-fossil-fuel-emissions-in-2018-increasing-at-fastest-rate-for-seven-years>

⁴ The Guardian "Revealed: the 20 firms behind a third of all carbon emissions" 9th October 2019 <https://www.theguardian.com/environment/2019/oct/09/revealed-20-firms-third-carbon-emissions>

fossil free REVOLUTION

GREENPEACE

ορυκτών καυσίμων; Γιατί επιτρέπουμε στις εταιρείες να παρουσιάζουν ψευδείς λύσεις ως φιλικές προς το κλίμα όταν συχνά δεν είναι ασφαλείς ή δεν έχουν δοκιμαστεί; Η απάντηση είναι απλή, πρέπει **να απαγορεύσουμε τη διαφήμιση και τις χορηγίες της βιομηχανίας ορυκτών καυσίμων** προκειμένου να σταματήσουμε την επικίνδυνη προπαγάνδα της, η οποία τελικά καθυστερεί την ταχεία σταδιακή κατάργηση των ορυκτών καυσίμων που χρειαζόμαστε. Η ΕΕ έχει ήδη εισαγάγει μία οδηγία που απαγορεύει τη διασυννοριακή διαφήμιση και τις χορηγίες καπνού⁵ για τη συλλογική μας υγεία. Τώρα ήρθε η ώρα για έναν παρόμοιο νόμο κατά της βιομηχανίας ορυκτών καυσίμων για την υγεία του πλανήτη και το μέλλον μας.

Η Πράσινη Συμφωνία της ΕΕ βρίσκεται επί του παρόντος σε εξέλιξη, και ωστόσο πολλές από τις αποφάσεις που έχουν ληφθεί μέχρι στιγμής είναι θλιβερά ανεπαρκείς και έχουν δώσει ακόμη και ενεργά πλεονεκτήματα και δημόσια χρηματοδότηση στη βιομηχανία ορυκτών καυσίμων. Το επόμενο έτος, οι πολιτικοί της ΕΕ θα συζητήσουν μία πρόταση σύμφωνα με την οποία οι εταιρείες θα πρέπει να τεκμηριώνουν τους περιβαλλοντικούς ισχυρισμούς τους χρησιμοποιώντας ορισμένες μεθόδους αποτύπωσης, τη λεγόμενη πρωτοβουλία για την τεκμηρίωση των πράσινων ισχυρισμών (Substantiation of Green Claims initiative). Ο νόμος αυτός έχει τη δυνατότητα να αποτελέσει ένα σημαντικό βήμα για την πρόληψη της παραπληροφόρησης για το κλίμα και την καταπολέμηση της κλιματικής κρίσης, αλλά δεν πρέπει να γίνει άλλος ένας τρόπος για τις ρυπογόνες εταιρείες να παρακάμπτουν τις ευθύνες τους και να τις μεταθέτουν στους καταναλωτές.

Αυτή η έρευνα, που διεξήχθη από την Desmog, καταδεικνύει πώς οι εταιρείες ορυκτών καυσίμων σε όλη την Ευρώπη χρησιμοποίησαν τις διαφημίσεις τους για **να καθυστερήσουν, να αποπροσανατολίσουν και να αποσπάσουν την προσοχή** του κόσμου από τα επιχειρηματικά τους μοντέλα, τα οποία επενδύουν σε μεγάλο βαθμό στα ορυκτά καύσιμα. Η Greenpeace ανέθεσε την έρευνα αυτή στο Desmog με στόχο να καλύψει ένα εύρος εταιρειών, μεγάλων και μικρών, συμπεριλαμβανομένης μίας εταιρείας κοινής ωφέλειας, ώστε να αναδειχθεί το εύρος του προβλήματος, και να υποδειχθούν οι βασικές τάσεις του. Τα στοιχεία της Desmog καταδεικνύουν γιατί δεν μπορούμε να εμπιστευτούμε τις εταιρείες ορυκτών καυσίμων ότι θα σταματήσουν το "πράσινο ξέπλυμα" ενώ συνεχίζουν να επενδύουν στα ορυκτά καύσιμα, και γιατί πρέπει να απαγορευτεί στις βιομηχανίες ορυκτών καυσίμων η διαφήμιση και η χορηγία, προκειμένου να ληφθούν επείγοντα μέτρα για την ταχεία σταδιακή κατάργηση των ορυκτών καυσίμων.

Περίληψη

Η DeSmog διεξήγαγε ανάλυση πάνω από 3.034 διαφημίσεων και προωθητικών ενεργειών στο Twitter, το Facebook, το Instagram και το Youtube από έξι επιλεγμένες ευρωπαϊκές εταιρείες ορυκτών καυσίμων

---

⁵ European Commission "Ban on cross-border tobacco advertising and sponsorship" 2021
[https://ec.europa.eu/health/tobacco/advertising_en#:~:text=The%20Tobacco%20Advertising%20Directive%20\(2003,Games%20and%20Formula%20One%20races](https://ec.europa.eu/health/tobacco/advertising_en#:~:text=The%20Tobacco%20Advertising%20Directive%20(2003,Games%20and%20Formula%20One%20races)

fossil free REVOLUTION

GREENPEACE

για μία έρευνα από κοινού με το ολλανδικό γραφείο της Greenpeace. Στις εταιρείες αυτές περιλαμβάνονται οι Royal Dutch Shell, Total Energies, Preem, Eni, Repsol και Fortum. Από αυτήν την αρχική ανάλυση μπορούμε να πούμε με βεβαιότητα ότι όλες οι εταιρείες στο σύνολο δεδομένων που αξιολογήθηκαν επιδίδονται σε "πράσινο ξέπλυμα", καθώς οι διαφημίσεις τους δεν αντικατοπτρίζουν με ακρίβεια τις επιχειρηματικές τους δραστηριότητες - είτε μέσω υπερβολικής έμφασης στις "πράσινες" δραστηριότητές τους, είτε μέσω υπο-έμφασης των δραστηριοτήτων τους στον τομέα των ορυκτών καυσίμων.

Τάσεις

1. Η έρευνα διαπίστωσε σημαντικές ενδείξεις "πράσινου ξεπλύματος". Τα βασικά συμπεράσματα είναι τα εξής:

A. Και για τις έξι εταιρείες υπήρχε μία σαφής αναντιστοιχία μεταξύ του αριθμού των διαφημίσεων και των προωθητικών ενεργειών που επικεντρώνονται σε "πράσινες" δραστηριότητες και του ποσού των χαρτοφυλακίων τους που φαίνεται να είναι αφιερωμένο σε "πράσινες" τεχνολογίες⁶.

B. Η μεγαλύτερη ασυμφωνία παρατηρήθηκε για την Preem, για την οποία το 81% των διαφημίσεων που εξετάστηκαν προωθούσαν "πράσινες" τεχνολογίες ή ψευδείς λύσεις, σε σύγκριση με το 2% του χαρτοφυλακίου τους που εκτιμάται ότι αφορά μη ορυκτά καύσιμα.

2. Υπήρξε μία σημαντική απόκλιση για όλες τις εταιρείες μεταξύ του ποσού με το οποίο προωθούσαν τις δραστηριότητές τους στον τομέα των ορυκτών καυσίμων, σε σχέση με την πραγματικότητα της έκτασης αυτών των δραστηριοτήτων.

Όλες οι εταιρείες προωθούσαν τις δραστηριότητές τους στα ορυκτά καύσιμα **σημαντικά λιγότερο** από ό,τι το χαρτοφυλάκιό τους υποδηλώνει ότι ασχολούνται με τα ορυκτά καύσιμα⁷. Η εταιρεία με τις

---

⁶ Τα χαρτοφυλάκια των εταιρειών καθορίστηκαν από διαθέσιμες πηγές, όπως ετήσιες εκθέσεις, σχέδια στρατηγικής και αναλύσεις τρίτων. Τα τρέχοντα στοιχεία για κάθε εταιρεία βασίζονται στα ακόλουθα δεδομένα, τα οποία βασίζονται σε δημόσια διαθέσιμες πληροφορίες για τις εν λόγω εταιρείες.

- Preem - [2020 Sustainability Report](#); Με βάση την τρέχουσα παραγωγή καυσίμων, όπως περιγράφεται λεπτομερώς στο "What we create" section - p.9
- Fortum - [2020 Sustainability Report](#); Με βάση τα στοιχεία για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας το 2020 στο "Power generation by energy source" graphic - p24
- Shell - *"Despite the talk, Shell and Total are still investing much more in fossil fuels than renewables"* [Institute for Energy Economics and Financial Analysis](#), July 23 2020 (Με βάση τις εκτιμώμενες κεφαλαιουχικές δαπάνες της Shell το 2020)
- Total - *"Despite the talk, Shell and Total are still investing much more in fossil fuels than renewables"* [Institute for Energy Economics and Financial Analysis](#), July 23 2020
- Eni - [Strategy Presentation 2021 - 2024](#); Με βάση τις προγραμματισμένες επενδύσεις 2021 - 2024
- Repsol - [2021 - 2025 Repsol Strategic Plan](#); Με βάση τις επενδύσεις σε έργα χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα το 2019, p16

⁷ Σημειώστε ότι δεν ήταν δυνατόν να αποκτηθούν λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με το τι συνεπάγονται οι "πράσινες" επενδύσεις από τις δημόσια διαθέσιμες πληροφορίες αυτών των εταιρειών, και το τι ορίστηκε ως "πράσινο" πιθανότατα θα διαφέρει από εταιρεία σε εταιρεία.

fossil free REVOLUTION

GREENPEACE

περισσότερες διαφημίσεις και προωθητικές ενέργειες που προωθούσε ορυκτά καύσιμα ήταν η Repsol (36% του συνόλου των διαφημίσεων και προωθητικών ενεργειών της Repsol), ενώ η εταιρεία με τις λιγότερες διαφημίσεις και προωθητικές ενέργειες ήταν η Fortum (0%). Η εκτιμώμενη ποσότητα ορυκτών καυσίμων στα χαρτοφυλάκια των εταιρειών, με βάση τις δημόσια διαθέσιμες πληροφορίες [6], κυμάνθηκε μεταξύ 54% (Fortum) και 90% (Total).

Τι είναι όμως το greenwashing;

Ο ορισμός του λεξικού Cambridge για το greenwashing (“πράσινο ξέπλυμα”) είναι “να κάνεις τους ανθρώπους να πιστεύουν ότι η εταιρεία σου κάνει περισσότερα για την προστασία του περιβάλλοντος από ό,τι κάνει στην πραγματικότητα” ή “να προσπαθείς να κάνεις την επιχείρησή σου να φαίνεται ότι ενδιαφέρεται για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, όταν στην πραγματικότητα **δεν ενδιαφέρεται**”⁸. Σε αυτή τη βάση, ορίσαμε τις διαφημίσεις greenwashing ως ένα συνδυασμό τόσο των διαφημίσεων των εταιρειών ορυκτών καυσίμων που προωθούν πραγματικά φιλικές προς το κλίμα πρωτοβουλίες, όσο και των διαφημίσεών τους που προωθούν ψευδείς κλιματικές λύσεις ως “πράσινες”. Όλες αυτές οι διαφημίσεις συμβάλλουν στην εικόνα μίας εταιρείας ως “πράσινης”, παρόλο που οι ψευδείς λύσεις που παρουσιάζονται από τις εταιρίες είναι επιβλαβείς για τον πλανήτη και η έμφαση που δίνουν στις ανανεώσιμες επενδύσεις τους είναι καθόλα υπερβολική.

Βασικά ευρήματα

- Το μέσο ποσοστό greenwashing των διαφημίσεων και των προωθητικών ενεργειών (greenwashing = φιλικές προς το κλίμα + ψεύτικες λύσεις) ανήλθε στο 63%, δηλαδή σχεδόν στα δύο τρίτα.
- Οι μισές (τρεις) από τις εταιρείες που αναλύθηκαν αφιέρωσαν το 81% του συνόλου των διαφημίσεων που αξιολογήθηκαν σε greenwashing διαφημίσεις.
- Το μέσο ποσοστό των “πράσινων” διαφημίσεων και προωθητικών ενεργειών φιλικών προς το κλίμα μεταξύ όλων των εταιρειών είναι 50% του συνόλου των διαφημίσεων και προωθητικών ενεργειών.
- Οι χειρότερες εταιρείες που επιδόθηκαν σε greenwashing ήταν η Shell, η Fortum και η Preem. Οι εν λόγω εταιρείες αφιέρωσαν το 81% των διαφημίσεων που εξετάστηκαν (από το Twitter, το Facebook, το Instagram και το Youtube) σε greenwashing μεταξύ του Δεκεμβρίου 2019, όταν ανακοινώθηκε η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, και του Απριλίου 2021.
- Τη μεγαλύτερη διαφορά μεταξύ των “πράσινων” διαφημίσεων και των επενδύσεων σε ορυκτά καύσιμα παρουσίασε η Shell, η οποία αφιέρωσε το 81% των διαφημίσεων που μελετήθηκαν σε

⁸ Cambridge Λεξικό 'Greenwash' 2021 <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/greenwash>

fossil free REVOLUTION

GREENPEACE

greenwashing, ενώ ταυτόχρονα αφιέρωσε το 80% των επενδύσεών της σε πετρέλαιο και φυσικό αέριο.

Στοιχεία και για τις έξι εταιρείες

Ποσοστό greenwashing διαφημίσεων και προωθητικών ενεργειών (greenwashing= “πράσινες” + ψεύτικες λύσεις): 63% ⁹

Πρόκειται για 1.902 από τις 3.034 διαφημίσεις και προωθητικές ενέργειες που εξετάστηκαν στο Twitter, το Facebook, το Instagram και το Youtube από τον Δεκέμβριο του 2019, όταν ανακοινώθηκε η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, έως τον Απρίλιο του 2021.

Τα στοιχεία αυτά δείχνουν ότι ένα συντριπτικό ποσοστό των διαφημίσεων των εταιρειών ορυκτών καυσίμων, σχεδόν **τα δύο τρίτα**, είναι αφιερωμένο σε greenwashing. Αυτό δείχνει μία τεράστια γενική τάση, ιδιαίτερα στην Ευρώπη, ιδίως μετά την ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, οι επιχειρήσεις **να παρουσιάζονται** ως φιλικές προς το κλίμα τόσο στο κοινό όσο και στους πολιτικούς. Λαμβάνοντας υπόψη ότι οι έξι εταιρείες που διερευνήθηκαν φαίνεται να έχουν κατά μέσο όρο 81% επενδύσεις σε ορυκτά καύσιμα στο χαρτοφυλάκιό τους, αυτό δείχνει ένα τεράστιο χάσμα μεταξύ των επενδύσεών τους και των προϊόντων που προωθούν στις διαφημίσεις τους. Οι χειρότερες από τις αξιολογηθείσες εταιρείες που επιδόθηκαν σε greenwashing ήταν η Fortum, η Preem και η Shell. Αυτές αφιέρωσαν το 81% της διαφήμισής τους σε greenwashing. Αυτό έρχεται σε πλήρη αντίθεση με το χαρτοφυλάκιο ορυκτών καυσίμων των αντίστοιχων εταιριών, με τη Fortum στο 54%, την Preem στο 98% και τη Shell στο 80%.¹⁰

---

⁹ Αυτό περιλαμβάνει κατηγορίες:

- Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας
- Αιολική ενέργεια
- Ηλιακή ενέργεια
- Υδροηλεκτρική ενέργεια
- Συμμετοχή σε πολιτικές για το κλίμα
- Εταιρικά σχέδια και πρωτοβουλίες για το κλίμα
- Μείωση της χρήσης ορυκτών καυσίμων
- Βιώσιμες μεταφορές
- Κυκλική οικονομία
- Το φυσικό αέριο ως πράσινο καύσιμο
- Υδρογόνο
- Αποθήκευση δέσμευσης άνθρακα CCS
- Βιοενέργεια
- Λύσεις με βάση τη φύση

¹⁰ Milieudefensie Voor Veranderaars, Donald Pols "Milieudefensie: 'Shell focuses on CO2 compensation, but does not invest in it'" 11th February 2021 <https://milieudefensie.nl/actueel/milieudefensie-201cshell-zet-in-op-co2-compensatie-maar-investeert-er-niet-in201d>

fossil free REVOLUTION

GREENPEACE

Ποσοστό "πράσινων" διαφημίσεων¹¹ και προωθητικών ενεργειών μεταξύ όλων των εταιρειών που αξιολογήθηκαν: 50%

Ακριβώς το ήμισυ, 50%, όλων των διαφημίσεων και προωθητικών ενεργειών που εξετάστηκαν ήταν αφιερωμένες στην προώθηση "πράσινων" και φιλικών προς το κλίμα λύσεων. Αυτό περιλαμβάνει ενδεικτικά την αιολική, ηλιακή και υδροηλεκτρική ενέργεια, τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας γενικά, την κυκλική οικονομία, τα σχέδια και τις πρωτοβουλίες των εταιρειών για το κλίμα, τη συμμετοχή στην κλιματική πολιτική, τη μείωση της χρήσης ορυκτών καυσίμων και τη βιωσιμότητα των μεταφορών. Πρόκειται για 1.524 από τις 3.034 διαφημίσεις και προωθητικές ενέργειες που εξετάστηκαν από τον Δεκέμβριο του 2019, όταν ανακοινώθηκε η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, έως τον Απρίλιο του 2021 στο Twitter, το Instagram, το Facebook και το Youtube.

Γιατί αυτές οι "πράσινες" διαφημίσεις είναι όμως "πράσινο ξέπλυμα";

Όλες οι εταιρείες που διερευνήθηκαν έχουν εξαιρετικά **ασήμαντες επενδύσεις ή χαρτοφυλάκια** σε τεχνολογίες ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, παρόλα αυτά **οι μισές** από τις διαφημίσεις τους πραγματικά προωθούν "πράσινες" εναλλακτικές λύσεις, όπως η αιολική και η ηλιακή ενέργεια. Η Shell, σύμφωνα με τα δημόσια διαθέσιμα στοιχεία του χαρτοφυλακίου της, φαίνεται να επενδύει λιγότερο από 10-15% σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας¹², σε αντίθεση με το 60% όλων των διαφημίσεων που διερευνήθηκαν στην παρούσα έκθεση και προωθούν λύσεις φιλικές προς το κλίμα. Αυτό είναι περίπου το εξαπλάσιο ποσό. Λόγω αυτής της ευρύτερης τάσης και των αντιθέσεων, παρουσιάζουμε αυτές τις "πράσινες" διαφημίσεις και προωθητικές ενέργειες ως "πράσινο ξέπλυμα".

Η εταιρεία με το μεγαλύτερο ποσοστό πράσινων, φιλικών προς το κλίμα διαφημίσεων και προωθητικών ενεργειών ήταν η Fortum με 77%, σε αντίθεση με το 54% του μεριδίου που κατέχουν τα ορυκτά καύσιμα στην παραγωγή ενέργειας της εταιρείας το 2020. Αμέσως μετά έρχεται η Shell, η οποία παρά το γεγονός ότι επενδύει κατά 80%¹³ σε ορυκτά καύσιμα και (ανα)ζητά νέες ευκαιρίες για την εξερεύνηση ορυκτών

¹¹ Αυτό περιλαμβάνει κατηγορίες:

- Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας
- Αιολική ενέργεια
- Ηλιακή ενέργεια
- Υδροηλεκτρική ενέργεια
- Συμμετοχή σε πολιτικές για το κλίμα
- Εταιρικά σχέδια και πρωτοβουλίες για το κλίμα
- Μείωση της χρήσης ορυκτών καυσίμων
- Βιώσιμες μεταφορές
- Κυκλική οικονομία

¹² Shell Global *Shell accelerates drive for net-zero emissions with customer-first strategy* February 2021

<https://www.shell.com/media/news-and-media-releases/2021/shell-accelerates-drive-for-net-zero-emissions-with-customer-first-strategy.html>

¹³ Milieudefensie Voor Veranderaars, Donald Pols "Milieudefensie: 'Shell focuses on CO2 compensation, but does not invest in it'" 11th February 2021 <https://milieudefensie.nl/actueel/milieudefensie-201cshell-zet-in-op-co2-compensatie-maar-investeert-er-niet-in201d>

fossil free REVOLUTION

GREENPEACE

καυσίμων, όπως στην περιοχή Cambo στο Ηνωμένο Βασίλειο, αφιερώνει σχεδόν τα δύο τρίτα των διαφημίσεών της (60%) στην προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και μόνο. Αυτή η τάση **χειραγωγεί το κοινό** ώστε να πιστεύει ότι οι εταιρείες ορυκτών καυσίμων ή οι εταιρείες "ενέργειας" είναι πράσινες, όταν την ίδια στιγμή με τη δραστηριότητά τους επιδεινώνουν ενεργά την κλιματική κρίση, ζητώντας για παράδειγμα νέες άδειες και εξορύσσοντας ενεργά ορυκτά καύσιμα από το (υπ)έδαφος, παρά τη φθηνή και διαθέσιμη τεχνολογία ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Η τάση αυτή εκτείνεται πολύ πιο πέρα από τις εταιρείες που αξιολογούνται στην παρούσα έκθεση. Τον Δεκέμβριο του 2019, η ClientEarth κατέθεσε νομική προσφυγή χρησιμοποιώντας τις κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ κατά της BP για **παραπλάνηση των καταναλωτών** αναφορικά με ενεργειακά προϊόντα χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, όταν στην πραγματικότητα, σύμφωνα με την Client Earth, το 96% των επενδύσεων της BP αφορούσε σε πετρέλαιο και ορυκτό αέριο¹⁴. Οι κανόνες του ΟΟΣΑ αναφέρουν ότι οι πληροφορίες σχετικά με τις πιθανές περιβαλλοντικές επιπτώσεις πρέπει να είναι ακριβείς, μετρήσιμες και επαληθεύσιμες και ότι οι εταιρείες δεν πρέπει να προβαίνουν σε παραπλανητικές πρακτικές. Η BP απέσυρε τη διαφημιστική της εκστρατεία "Advancing Possibilities" μετά την υποβολή της καταγγελίας από την ClientEarth.

Αυτές οι δραστικές διαφορές υποδηλώνουν μία ευρύτερη τάση που σημαίνει ότι οι καταναλωτές μπορεί να παραπλανώνται από τις διαφημίσεις των εταιρειών ορυκτών καυσίμων **τακτικά** σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οδηγίες όπως η Οδηγία για τις Αθέμιτες Εμπορικές Πρακτικές υπάρχουν για να αποτρέψουν τη συμπεριφορά των εταιρειών που θα μπορούσε να παραπλανήσει τους καταναλωτές ώστε να αγοράσουν ένα προϊόν ή μία υπηρεσία με αθέμιτους όρους. Ωστόσο, η οδηγία αυτή δεν χρησιμοποιείται επαρκώς ούτε είναι αρκετά συγκεκριμένη για την αντιμετώπιση του greenwashing αλλά και της κλίμακας που αυτό χρησιμοποιείται από τις εταιρείες. Οι greenwashing τακτικές αντιμετωπίζονται δυστυχώς μόνο κατά περίπτωση, με υψηλό κόστος σε χρόνο και χρήμα. Όταν το επίπεδο των παραπλανητικών διαφημίσεων είναι τόσο υψηλό, πώς μπορούμε να περιμένουμε ότι κάθε διαφημιστική καμπάνια θα αμφισβητηθεί νομικά και ότι αυτό το "πράσινο ξέπλυμα" θα σταματήσει; Μία πλήρης απαγόρευση **είναι απαραίτητη** για να αντιμετωπιστεί η κλίμακα του προβλήματος που αντιμετωπίζουμε με το greenwashing.

Ποσοστό διαφημίσεων ψευδών λύσεων σε όλες τις εταιρείες: 12%

Πρόκειται για 378 από τις 3.034 διαφημίσεις και προωθητικές ενέργειες που εξετάστηκαν από τον Δεκέμβριο του 2019, όταν ανακοινώθηκε η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, έως τον Απρίλιο του 2021 στο Twitter, το Instagram, το Facebook και το Youtube. Το υψηλότερο ποσοστό διαφήμισης ψευδών

¹⁴ Client Earth "BP pulls advertising campaign just months after our legal complaint" 14th February 2020 <https://www.clientearth.org/latest/latest-updates/news/bp-pulls-advertising-campaign-just-months-after-our-legal-complaint/>

fossil free REVOLUTION

GREENPEACE

λύσεων είχε η Preem με 44%, με ιδιαίτερη έμφαση στη βιοενέργεια και την αποθήκευση δέσμευσης άνθρακα.

Μία "ψευδής" λύση είναι μία λύση για το κλίμα η οποία παρουσιάζεται από κυβερνήσεις ή εταιρείες και έχει αποδειχθεί ότι είναι **ενεργά επιβλαβής** για τον πλανήτη και τις κοινωνίες, ή είναι τόσο σοβαρά ανεξερεύνητη ή ανεπτυγμένη που δεν μπορεί να θεωρηθεί ως ουσιαστική εναλλακτική λύση στις τεχνολογίες ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Αυτό περιλαμβάνει το ορυκτό αέριο, την τεχνολογία δέσμευσης και αποθήκευσης άνθρακα (CCS), τη βιοενέργεια, την αντιστάθμιση εκπομπών άνθρακα, τις λύσεις που βασίζονται στη φύση και το υδρογόνο, με εξαίρεση το πράσινο υδρογόνο¹⁵. Δείτε μία πλήρη περιγραφή των θέσεων του ολλανδικού γραφείου της Greenpeace σχετικά με τις λύσεις που χαρακτηρίζονται ως ψευδείς με επεξήγηση στο τέλος της παρούσας έκθεσης.

Οι "Ψεύτικες λύσεις" ορίζονται επίσης ως "πράσινο ξέπλυμα". Τέτοιες είναι οι λύσεις που ενώ προωθούνται ως πράσινες ή φιλικές προς το κλίμα **στην ουσία το βλάπτουν**. Μία από αυτές τις ψευδείς λύσεις είναι το αέριο, το οποίο παρότι ορυκτό καύσιμο, παρουσιάζεται ωστόσο ως "πράσινο". Άλλα παραδείγματα, όπως η βιοενέργεια, παρότι δεν ανήκει στα ορυκτά καύσιμα, είναι επιζήμια για το κλίμα. Δείτε περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το ποιες ψευδείς λύσεις θεωρούμε επιζήμιες και γιατί παρακάτω.

Οι εταιρείες ενέργειας χρησιμοποιούν τη διαφήμιση και τις χορηγίες για να προωθήσουν ψευδείς λύσεις που **αποσπούν επικίνδυνα την προσοχή** από τις πραγματικές ανανεώσιμες λύσεις που χρειαζόμαστε. Μία πρόσφατη έρευνα του Influence Map διαπίστωσε ότι δαπανήθηκαν πάνω από 9,5 εκατομμύρια δολάρια για περισσότερες από 25.000 διαφημίσεις και προωθητικές ενέργειες από εταιρείες πετρελαίου και ορυκτού αερίου που προωθούσαν το ορυκτό αέριο ως καθαρή εναλλακτική λύση σε νεότερα ηλικιακά κοινά στο Facebook¹⁶. Αυτές οι προσπάθειες από εταιρείες, όπως η Exxon Mobil, να προωθήσουν τα κλιματικά οφέλη του ορυκτού αερίου είναι μία σαφής απόδειξη της τάσης της βιομηχανίας ορυκτών καυσίμων να αρνείται ενεργά την κλιματική επιστήμη ή να χειραγωγεί μέσω της διαφήμισης τα πραγματικά γεγονότα προκειμένου **να εξυπηρετήσει** τα επιχειρηματικά της συμφέροντα.

Είναι αρκετά πιθανό ότι θα δούμε μία αύξηση ψευδών λύσεων που προωθούνται από τις εταιρείες ορυκτών καυσίμων καθώς πλησιάζουμε προς τις διαπραγματεύσεις του COP26 τον Νοέμβριο του 2021, και οι τελευταίες συνεχίζουν να προσπαθούν να "πρασινίσουν" τα εμπορικά τους προφίλ. **Ψευδείς λύσεις** παρουσιάζονται συχνά, ακόμη και μερικές φορές παράλληλα με τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, ως εποικοδομητική λύση και νόμιμο μέρος των σχεδίων των εταιρειών απαλλαγής από τον

¹⁵ Σημειώστε ότι δεν συμπεριλάβαμε την πυρηνική ενέργεια στην τελική μας ανάλυση, καθώς λιγότερο από το 1% των διαφημίσεων προωθούσε την πυρηνική ενέργεια. Ωστόσο, η Greenpeace ως δίκτυο θεωρεί την πυρηνική ενέργεια ως λανθασμένη λύση, για περισσότερες πληροφορίες που εξηγούν τους λόγους για τους οποίους δεν υποστηρίζουμε την πυρηνική ενέργεια, επισκεφθείτε την ιστοσελίδα της Greenpeace UK <https://www.greenpeace.org.uk/challenges/nuclear-power/>

¹⁶ Influence Map "Climate Change and Digital Advertising: The Oil and Gas industry's Digital Advertising Strategy" August 2021 <https://influencemap.org/report/Climate-Change-and-Digital-Advertising-a40c8116160668aa2d865da2f5abe91b#2>

fossil free REVOLUTION

GREENPEACE

άνθρακα, γεγονός που παραπλανά το κοινό, καθώς και τους υπεύθυνους λήψης αποφάσεων σχετικά με το ποιες "λύσεις" είναι ασφαλέστερες για τον πλανήτη.

Ποσοστό διαφημίσεων ορυκτών καυσίμων μεταξύ όλων των εταιρειών: 16%

Συνολικά, το 16% των διαφημίσεων και προωθητικών ενεργειών των εταιρειών ορυκτών καυσίμων που εξετάστηκαν προωθούσαν πετρέλαιο, ορυκτό αέριο και λιγνίτη. Πρόκειται για 946 από τις 3.034 διαφημίσεις και προωθητικές ενέργειες από τον Δεκέμβριο του 2019, όταν ανακοινώθηκε η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, έως τον Απρίλιο του 2021 στο Twitter, το Instagram, το Facebook και το Youtube. Όταν εξετάζουμε πόσο οι εταιρείες που αξιολογήθηκαν είτε επενδύουν σε ορυκτά καύσιμα είτε ποιο είναι το ποσοστό των ορυκτών καυσίμων στο χαρτοφυλάκιό τους, υπάρχει μία σαφής αναντιστοιχία, όπως αναλύεται παρακάτω. Και στις έξι περιπτώσεις, υπάρχει **σαφής ασυμφωνία** μεταξύ του επιχειρηματικού μοντέλου και των διαφημίσεων των εταιρειών που εξετάστηκαν. Υπάρχουν δύο σημαντικά συμπεράσματα από αυτά τα στοιχεία:

Πρώτον, ακόμη και μία διαφήμιση που προωθεί τα ορυκτά καύσιμα είναι υπερβολική. Βρισκόμαστε σε κατάσταση έκτακτης κλιματικής ανάγκης και γνωρίζουμε ότι τα ορυκτά καύσιμα προκαλούν συνεχή αύξηση των εκπομπών, την οποία ο πλανήτης μας δεν μπορεί να αντέξει. Όμως, η απλή απαγόρευση της διαφήμισης ή της προώθησης προϊόντων ορυκτών καυσίμων από μόνη της, όπως προτείνει ο γαλλικός κλιματικός νόμος, δεν θα έλυσε το συγκεκριμένο ζήτημα, **διότι**: Δεν είναι μόνο η προώθηση των προϊόντων ορυκτών καυσίμων που είναι προβληματική. Ένα μείζον ζήτημα που μπορούμε να δούμε από τη βαθιά απόκλιση στα παραπάνω στοιχεία είναι ότι αυτό το χάσμα μεταξύ ρητορικής και επενδύσεων φαίνεται να καταδεικνύει ότι οι εταιρείες ορυκτών καυσίμων χρησιμοποιούν τις διαφημίσεις για να αποσπάσουν, να καθυστερήσουν και να αποπροσανατολίσουν την προσοχή της κοινής γνώμης από τα βαθιά επιζήμια επιχειρηματικά τους μοντέλα.

Οι διαφημίσεις ορυκτών καυσίμων περιλαμβάνουν διαφημίσεις και ενέργειες που προωθούν:

- Τα οφέλη των ορυκτών καυσίμων
- Συμβατικές μεταφορές, πρατήρια καυσίμων και προϊόντα πετρελαίου
- Ορυκτό αέριο

Κοινωνική δικαιοσύνη

Οι εταιρείες επιθυμούν να παρουσιάζονται ως κοινωνικά προοδευτικοί παράγοντες. Οι έξι εταιρείες που μελετήθηκαν αφιερώνουν κατά μέσο όρο το 16% των διαφημίσεων και των προωθητικών τους ενεργειών στην κοινωνική ευημερία, αποσπώντας την προσοχή του κοινού από **την ευθύνη που οι ίδιες έχουν** για την κλιματική και περιβαλλοντική κρίση. Το υψηλότερο ποσοστό διαφημίσεων και προωθητικών ενεργειών για το κοινωνικό καλό προέρχεται από την Eni (37% από αυτές που αναλύθηκαν ήταν

fossil free REVOLUTION

GREENPEACE

αφιερωμένες στο κοινωνικό καλό). Η επιστημονική δημοσίευση "Discourses of climate delay"¹⁷ υποστηρίζει ότι αυτή η τάση, η οποία περιγράφεται ως "wokewashing" από τους ερευνητές (οι εταιρείες αντί να βελτιώνουν τις πρακτικές τους μειώνοντας έτσι τις επιπτώσεις στην εργασία, το περιβάλλον κ.α, επιδίδονται αντίθετα σε επικοινωνιακή στρατηγική που αποπροσανατολίζει), μπορεί να λάβει δύο μορφές: υποστηρίζοντας ότι η ενεργειακή μετάβαση θα επηρεάσει αρνητικά τις φτωχές ή περιθωριοποιημένες κοινότητες, ή ισχυριζόμενες ότι οι εταιρείες ορυκτών καυσίμων είναι ευθυγραμμισμένες με αυτές τις κοινότητες. Ενώ τα επιχειρήματα για μία δίκαιη μετάβαση είναι εξαιρετικά σημαντικά, οι ισχυρισμοί αυτοί των εταιρειών αυτών μπορούν να θεωρηθούν προβληματικοί, λόγω του ότι οι δραστηριότητες της βιομηχανίας ορυκτών καυσίμων συνεχίζουν να **μας βυθίζουν βαθύτερα** σε κρίσεις που αφορούν στο κλίμα και τα ανθρώπινα δικαιώματα, οι οποίες συχνά πλήττουν τους πιο περιθωριοποιημένους και ευάλωτους¹⁸.

Η κλιματική κρίση επηρεάζει τα ανθρώπινα δικαιώματα¹⁹, και συγκεκριμένα το δικαίωμα των ανθρώπων στη ζωή, την τροφή, την επαρκή στέγαση και το νερό, την υγιεινή και την υγεία. Καθώς η κλιματική κατάσταση επιδεινώνεται, μπορούμε να αναμένουμε αύξηση των θανάτων, της πείνας και του εκτοπισμού, και γνωρίζουμε ότι οι εταιρείες που καίνε ορυκτά καύσιμα επιδεινώνουν αυτή την κρίση. Σαν να μην έφτανε αυτό, ορισμένες μεγάλες εταιρείες ορυκτών καυσίμων βρίσκονται ήδη υπό διερεύνηση για την υποτιθέμενη εμπλοκή τους σε παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η Διεθνής Αμνηστία έχει καλέσει κυβερνήσεις²⁰ να ερευνήσουν τη Shell για τρεις εν εξελίξει νομικές υποθέσεις²¹ που εξετάζουν τη συνενοχή της Shell σε παράνομες συλλήψεις, κρατήσεις και εκτελέσεις, ή να ζητήσουν αποζημίωση για πετρελαιοκηλίδες και για τη συστηματική συνεχιζόμενη ρύπανση από πετρέλαιο. Η Shell αρνείται όλους τους ισχυρισμούς. Η Total Energies έχει κατηγορηθεί για ουσιαστικό εκτοπισμό κοινοτήτων²² και χρηματοδότηση στρατιωτικών δικτατοριών²³, κάτι που η ίδια έχει απορρίψει. Με αυτούς τους ανησυχητικούς ισχυρισμούς και τις αποδείξεις ότι η κλιματική κρίση επηρεάζει τα ανθρώπινα δικαιώματα, αξίζουν οι εταιρείες που είναι υπεύθυνες για την κλιματική έκτακτη ανάγκη και την κρίση ανθρωπίνων δικαιωμάτων να έχουν δημόσιο βήμα;

¹⁷ Cambridge University Press William F. Lamb Open the ORCID record for William F. Lamb , Giulio Mattioli , Sebastian Levi , J. Timmons Roberts , Stuart Capstick , Felix Creutzig , Jan C. Minx , Finn Müller-Hansen , Trevor Culhane and Julia K. Steinberger "Discourses of climate delay" 1st July 2020 <https://www.cambridge.org/core/journals/global-sustainability/article/discourses-of-climate-delay/7B11B722E3E3454BB6212378E32985A7>

¹⁸ Greenpeace USA "Fossil Fuel Racism How Phasing Out Oil, Gas, and Coal Can Protect Communities" 13th April 2021

¹⁹ <https://www.greenpeace.org/usa/reports/fossil-fuel-racism/>

²⁰ Amnesty International "Investigate Shell for complicity in murder, rape and torture" November 28, 2017 <https://www.amnesty.org/en/latest/press-release/2017/11/investigate-shell-for-complicity-in-murder-rape-and-torture/>

²¹ Amnesty International "Nigeria: 2020 could be Shell's year of reckoning" February 10, 2020

²² #StopEACOP Alliance Statement in Response to Total's Recent Disclosures pg6 <https://www.actu-environnement.com/media/pdf/news-37370-stop-eacop.pdf>

²³ Le Monde Birmanie : comment Total finance les généraux à travers des comptes offshore, May 2021 https://www.lemonde.fr/international/article/2021/05/04/birmanie-comment-total-finance-les-generaux-a-travers-des-comptes-offshore_6078990_3210.html

fossil free REVOLUTION

GREENPEACE

Τέλος, μπορούμε να εντοπίσουμε ορισμένες γενικές τάσεις στις έξι εταιρείες ανάμεσα σε αυτές τις διαφημίσεις:

- Οι περισσότεροι από τους “greenwashing” ισχυρισμούς βασίζονται στην έμφαση που δίνουν οι ίδιες οι εταιρείες στα σχέδιά τους για το κλίμα ή σε άλλες πρωτοβουλίες που επικεντρώνονται γύρω από το κλίμα,
- Μεταξύ των 6 εταιρειών που αξιολογήθηκαν, οι μεγαλύτερες, πιο αναγνωρίσιμες εταιρίες είναι πιο πιθανό να επιδίδονται σε τακτικές greenwashing,
- Οι εταιρείες είναι πρόθυμες να αποφύγουν θέματα που αφορούν στις περιβαλλοντικές επιπτώσεις των δραστηριοτήτων τους,
- Οι εταιρείες επιθυμούν να προβάλλονται ως καλά διοικούμενες επιχειρήσεις.

Total Energies

Γενικό πλαίσιο

Το 2021, η Total άλλαξε το όνομά της από Total σε Total Energies, θέλοντας να δώσει έμφαση στις ευρύτερες επενδύσεις της πέραν των ορυκτών καυσίμων και να τονίσει τη δέσμευσή της στην πράσινη ενέργεια.

Το προφίλ της εταιρείας αναφορικά με τα ορυκτά καύσιμα

- Οι εκθέσεις της TotalEnergies προβλέπουν αύξηση κατά **50%** στην παραγωγή πετρελαίου και ορυκτού αερίου κατά την περίοδο 2015-2030²⁴.
- Σύμφωνα με την ClientEarth, έως το 2030 η Total σχεδιάζει να μειώσει τις πωλήσεις πετρελαίου, αλλά να αυξήσει τις πωλήσεις ορυκτού αερίου από το 33% των πωλήσεών της το 2019 στο 50% το 2030²⁵.
- Το 2019 οι συνολικές εκπομπές ήταν 455 εκατ. τόνοι, εκ των οποίων 258 εκατ. τόνοι στην Ευρώπη²⁶.
- Με βάση κεφαλαιουχικές δαπάνες (CAPEX) της Total Energies για το 2020, μόνο 1,5 δισεκατομμύριο δολάρια επενδύθηκαν κατά μέσο όρο την περίοδο 2015-2020²⁷ από τα διαθέσιμα 12,989 δισεκατομμύρια δολάρια²⁸ σε ενέργεια «χαμηλού άνθρακα»²⁹.

²⁴ Total Energies "Board of Directors' report on the resolutions submitted to the Annual Shareholders' Meeting to be held on May 2021" pg 11, May 2021

https://totalenergies.com/sites/g/files/nytnzq121/files/documents/2021-04/ENG_Board-of-Directors-Report-on-the-resolutions.pdf

²⁵ Client Earth, "Greenwashing Files: Total" 19th April 2021 <https://www.clientearth.org/the-greenwashing-files/total/>

²⁶ Total, "Universal Registration Document 2020", pg 255 2020 <https://totalenergies.com/system/files/documents/2021-03/2020-universal-registration-document.pdf>

²⁷ Total "From Net Zero Ambition to Total Strategy" September 2020 pg 10

<https://totalenergies.com/sites/g/files/nytnzq121/files/documents/2020-09/strategy-and-outlook-2020.pdf>

²⁸ Total "Fourth quarter and full year 2020 results" pg 10 2020 https://totalenergies.com/system/files/documents/2021-02/results_q4_2020_en.pdf

²⁹ Low carbon energies are (according to Total): solar, wind, biogas, hydroelectric and combined cycle gas turbine plants

fossil free REVOLUTION

GREENPEACE

- Από το 2018 έως το 2030, οι προγραμματισμένες εκπομπές της Total εκτιμάται ότι θα αποτελούν το 1% του παγκόσμιου προϋπολογισμού άνθρακα για τον 1,5 ° C³⁰.
- Το 2019, η παραγωγή πετρελαίου ήταν 1.431kbl/d και το 2020 1.298 kbl/d³¹.
- Σύμφωνα με τους υπολογισμούς του γαλλικού γραφείου της Greenpeace, λαμβάνοντας υπόψη τα στοιχεία που δημοσίευσε η Total για το 2020³² και τη μετατροπή μεταξύ Twh και kber/d που δόθηκε από το Πανεπιστήμιο MINES³³, διαπιστώθηκε ότι για κάθε 1 μονάδα ανανεώσιμης ενέργειας που παράγεται από την Total Energies το 2020, υπήρχαν 445 μονάδες ενέργειας που παράχθηκαν από ορυκτά καύσιμα.

Νέα στοιχεία

Greenwashing διαφημίσεις (πράσινες & ψεύτικες λύσεις)	Επενδύσεις σε ορυκτά καύσιμα
55%	90%

Πράσινες διαφημίσεις μόνο	Επενδύσεις σε ορυκτά καύσιμα
42%	90%

Διαφημίσεις ορυκτών καυσίμων	Επενδύσεις σε ορυκτά καύσιμα
20%	90%

Το 13% των διαφημίσεων της Total Energies που αξιολογήθηκαν προωθούσαν ψευδολύσεις, 8% από τις οποίες παρουσίαζαν ψευδώς το ορυκτό αέριο ως λύση. Αν συνδυάσουμε τις διαφημίσεις και τις προωθητικές ενέργειες ορυκτών καυσίμων μαζί με τις διαφημίσεις προώθησης ψευδολύσεων, βλέπουμε ότι το ένα τρίτο των διαφημίσεων της Total (33%) προωθούν προϊόντα που είναι **επιβλαβή για το κλίμα** του πλανήτη.

Γιατί αυτές οι ψευδολύσεις είναι ψευδείς;

Ορυκτό αέριο

Το ορυκτό αέριο δεν είναι σίγουρα μία “πράσινη εναλλακτική λύση”, όπως έχει παρουσιαστεί σε πολλές διαφημίσεις, καθώς στην πραγματικότητα είναι **ορυκτό καύσιμο**. Το ορυκτό αέριο αποτελείται από 80%

³⁰ Client Earth, "Greenwashing Files: Total" 19th April 2021 <https://www.clientearth.org/the-greenwashing-files/total/>

³¹ Total, "Universal Registration Document 2020", pg 69 2020 <https://totalenergies.com/system/files/documents/2021-03/2020-universal-registration-document.pdf>

³² Total, "Universal Registration Document 2020"

³³ The Mines, Equivalences énergétiques

2021 <https://diren.mines-paristech.fr/Sites/Thopt/fr/co/equivalences-energetiques.html>

fossil free REVOLUTION

GREENPEACE

μεθάνιο³⁴, ένα ισχυρό αέριο του θερμοκηπίου, περίπου 80 φορές πιο ισχυρό από το CO₂ στη θέρμανση της ατμόσφαιρας σε διάστημα 20 ετών³⁵.

Το **μεθάνιο** διαρρέει στην ατμόσφαιρα κατά την εξαγωγή, την επεξεργασία, τη διανομή και τη χρήση του ορυκτού αερίου^{36,37,38}. Αυτό σημαίνει ότι το ορυκτό αέριο συμβάλλει σημαντικά και με αυξανόμενο ποσοστό στις ανθρωπογενείς εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου. Συμβάλλει επίσης στον σχηματισμό επιβλαβούς ατμοσφαιρικής ρύπανσης. Η παγκόσμια ανάπτυξη και οι νέες επενδύσεις στην κατανάλωση ή παραγωγή ορυκτού αερίου δεν συνάδουν με τον προϋπολογισμό άνθρακα για την επίτευξη του 1,5C³⁹ και την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων των αυτόχθονων λαών και των τοπικών κοινοτήτων. Δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί ως μεταβατικό καύσιμο. Για τη δεκαετία 2008–2017, οι παγκόσμιες ανθρωπίνες εκπομπές μεθανίου από πετρέλαιο και αέριο εκτιμάται ότι ήταν 80 Tg CH₄ yr⁻¹ ή ~ 63% όλων των εκπομπών ορυκτού μεθανίου⁴⁰.

Υδρογόνο

Το μπλε και το γκρι υδρογόνο αναφέρονται στο υδρογόνο που παράγεται με επεξεργασία ορυκτού καυσίμου, επομένως είναι και τα δύο **παράγωγα των ορυκτών καυσίμων**. Η παραγωγή αυτών των δύο μορφών υδρογόνου έχει ως αποτέλεσμα την απελευθέρωση αερίων του θερμοκηπίου. Πρόσφατη έρευνα από το Πανεπιστήμιο του Στάνφορντ υποστήριξε ότι το μπλε υδρογόνο είναι στην πραγματικότητα χειρότερο για το περιβάλλον από το ορυκτό αέριο ή ακόμα και τον άνθρακα⁴¹. Μία πρόσφατη έκθεση της συμμαχίας Fossil Free Politics διαπίστωσε ότι το "πράσινο" υδρογόνο αποτελεί σήμερα λιγότερο από το 0,1% του υδρογόνου που παράγεται στην Ευρώπη⁴². Για αυτόν τον λόγο, υπάρχει ευρεία ανησυχία μεταξύ των περιβαλλοντικών οργανώσεων ότι το "καθαρό υδρογόνο" χρησιμεύει ως ο Δούρειος ίππος που μπορούν να χρησιμοποιήσουν οι εταιρείες ενέργειας για να ενθαρρύνουν περισσότερες επενδύσεις σε νέες ή υφιστάμενες υποδομές ορυκτού αερίου ή ορυκτού υδρογόνου.

³⁴ VanLoon, Gary W., and Stephen J. Duffy. *Environmental chemistry: a global perspective*. Oxford university press, 2017.

³⁵ IPCC, 2021: Summary for Policymakers. In: Climate Change 2021: The Physical Science Basis. Contribution of Working Group I to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change [Masson-Delmotte, V., P. Zhai, A. Pirani, S. L. Connors, C. Péan, S. Berger, N. Caud, Y. Chen, L. Goldfarb, M. I. Gomis, M. Huang, K. Leitzell, E. Lonnoy, J.B.R. Matthews, T. K. Maycock, T. Waterfield, O. Yelekçi, R. Yu and B. Zhou (eds.)]. Cambridge University Press. In Press.

³⁶ Shorter, J. H., Mcmanus, J. B., Kolb, C. E., Allwine, E. J., Lamb, B. K., Mosher, B. W., Harriss, R. C., Parchatka, U., Fischer, H., Harris, G. W., Crutzen, P. J., and Karbach, H.-J.: Methane emission measurements in urban areas in Eastern Germany, *J. Atmos. Chem.*, 124, 121–140, 1996.

³⁷ Lamb, B. K., Edburg, S. L., Ferrara, T. W., Howard, T., Harrison, M. R., Kolb, C. E., Townsend-Small, A., Dyck, W., Possolo, A., and Whetstone, J. R.: Direct Measurements Show Decreasing Methane Emissions from Natural Gas Local Distribution Systems in the United States, *Environ. Sci. Technol.*, 49, 5161–5169, <https://doi.org/10.1021/es505116p>, 2015.

³⁸ Saunio, Marielle, et al. "The global methane budget 2000–2017." *Earth System Science Data* 12.3 (2020): 1561-1623.

³⁹ Welsby, D., Price, J., Pye, S. et al. Unextractable fossil fuels in a 1.5 °C world. *Nature* 597, 230–234 (2021). <https://doi.org/10.1038/s41586-021-03821-8>

⁴⁰ Saunio, Marielle, et al. "The global methane budget 2000–2017." *Earth System Science Data* 12.3 (2020): 1561-1623

⁴¹ Robert W Howarth, Mark Z Jacobson "How green is blue hydrogen" 12th August 2021 <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/ese3.956>

⁴² Fuel Cells and Hydrogen Observatory, 'Chapter 2 Hydrogen molecule market', September 2020, https://www.fchobservatory.eu/sites/default/files/reports/Chapter_2_Hydrogen_Molecule_Market_070920.pdf

fossil free REVOLUTION

GREENPEACE

Το πράσινο υδρογόνο ή αλλιώς μη ορυκτό υδρογόνο παράγεται χρησιμοποιώντας ανανεώσιμη ηλεκτρική ενέργεια μέσω ηλεκτρόλυσης σε μονάδα μετατροπής ηλεκτρικής ενέργειας σε αέριο (power-to-gas plant/ P2G)⁴³. Μπορεί να αποθηκευτεί και στη συνέχεια να χρησιμοποιηθεί για την παραγωγή επιπλέον ηλεκτρικής ενέργειας όταν χρειάζεται, ή πηγαίνει σε βαριές βιομηχανίες, που δύσκολα απανθρακοποιούνται, όπως ο χάλυβας. Μπορεί επίσης να εγχυθεί σε περιορισμένες ποσότητες σε υπάρχοντα δίκτυα του ορυκτού αερίου. Όταν καίγεται, το υδρογόνο παράγει νερό αντί για CO₂. Ωστόσο, έως ότου όλη η ηλεκτρική ενέργεια στο δίκτυο προέρχεται από ανανεώσιμες πηγές, στην πραγματικότητα το “πράσινο” υδρογόνο παράγεται από ένα μείγμα ορυκτών καυσίμων και ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Η Greenpeace υποστηρίζει το πράσινο υδρογόνο που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές.

Δέσμευση και αποθήκευση άνθρακα

Η δέσμευση και αποθήκευση άνθρακα (CCS) είναι ένας όρος που περιγράφει τις διάφορες μεθόδους που χρησιμοποιούνται για τη δέσμευση CO₂ που εκπέμπεται από τους σταθμούς παραγωγής ενέργειας με λιγνίτη, ορυκτό αέριο ή άλλες βιομηχανικές δραστηριότητες. Το CO₂ υγροποιείται και στη συνέχεια αποθηκεύεται βαθιά κάτω από την επιφάνεια της γης, απομακρύνοντάς το από την ατμόσφαιρα.

Η βιομηχανία ορυκτών καυσίμων υπόσχεται την τεχνολογία CCS εδώ και δεκαετίες, ωστόσο, παρά τα μεγάλα χρηματικά ποσά που δαπανήθηκαν για αυτήν τόσο από τις εταιρείες όσο και από δημόσια κεφάλαια, **δεν έχει αναπτυχθεί** σε μεγάλο βαθμό και ακόμη και η ΕΕ παραδέχεται ότι δεν έχει “απογειωθεί”⁴⁴. Η έκθεση της IPCC το 2018, σχετικά με τον περιορισμό της υπερθέρμανσης του πλανήτη στον 1,5 βαθμό, περιγράφει τις περισσότερες τεχνολογίες απομάκρυνσης άνθρακα σε μεγάλο βαθμό ως μη αποδεδειγμένες και εγείρει **ουσιαστικές ανησυχίες** σχετικά με τις αρνητικές επιπτώσεις τους στο περιβάλλον και την κοινωνία^{45,46,47}. Το CCS απαιτεί χώρο αποθήκευσης σε γεωλογικούς σχηματισμούς που θα απαιτήσουν ειδική διαχείριση για να ελαχιστοποιήσουν τον κίνδυνο διαρροής και πρόκλησης σεισμικότητας^{48,49,50}.

---

⁴³ Σημειώστε ότι δεν υπάρχει ένας καθολικά αποδεκτός όρος για το πράσινο υδρογόνο. Anthony Velazquez Abad (Research Associate in Energy Systems) Paul E. Dodds PhD (Associate Professor in Energy Systems) Green hydrogen characterisation initiatives: Definitions, standards, guarantees of origin, and challenges Energy Policy Volume 138, March 2020, 111300

⁴⁴ European Commission “Carbon capture, utilisation and storage” 2021 <https://ec.europa.eu/jrc/en/research-topic/carbon-capture-utilisation-and-storage>

⁴⁵ IPCC, 2018: Global warming of 1.5°C. An IPCC Special Report on the impacts of global warming of 1.5°C above pre-industrial levels and related global greenhouse gas emission pathways, in the context of strengthening the global response to the threat of climate change, sustainable development, and efforts to eradicate poverty. In Press.

⁴⁶ Smith, P. et al., 2015: Biophysical and economic limits to negative CO₂ emissions. Nature Climate Change, 6(1), 42–50, doi:10.1038/nclimate2870.

⁴⁷ Dooley, K. and S. Kartha, 2018: Land-based negative emissions: risks for climate mitigation and impacts on sustainable development. International Environmental Agreements: Politics, Law and Economics, 18(1), 79–98, doi:10.1007/s10784-017-9382-9.

⁴⁸ IPCC, 2018: Global warming of 1.5°C. An IPCC Special Report on the impacts of global warming of 1.5°C above pre-industrial levels and related global greenhouse gas emission pathways, in the context of strengthening the global response to the threat of climate change, sustainable development, and efforts to eradicate poverty. In Press.

⁴⁹ Pawar, R.J. et al., 2015: Recent advances in risk assessment and risk management of geologic CO₂ storage. International Journal of Greenhouse Gas Control, 40, 292–311, doi:10.1016/j.ijggc.2015.06.014.

⁵⁰ Nicol, A. et al., 2013: Induced seismicity; observations, risks and mitigation measures at CO₂ storage sites. Energy Procedia, 37, 4749–4756, doi:10.1016/j.egypro.2013.06.384.

fossil free REVOLUTION

GREENPEACE

Η Greenpeace υποστηρίζει την **πρόληψη** της ρύπανσης και όχι τον έλεγχο της ρύπανσης ως τρόπο προστασίας του περιβάλλοντος. Η πρόληψη της ρύπανσης βασίζεται στην ανάπτυξη καθαρής παραγωγής και όχι σε δαπανηρές ψευδολύσεις που αντιμετωπίζουν το σύμπτωμα στα τελευταία στάδια μίας ρυπογόνας παραγωγικής διαδικασίας, επιδιώκοντας έτσι να ελέγξουν την τύχη των επικίνδυνων ουσιών και αποβλήτων μετά την παραγωγή τους.

Το CCS δεν πρέπει να χρησιμοποιείται ως **αιτιολόγηση** για την κατασκευή ή την έγκριση νέων σταθμών ηλεκτροπαραγωγής από ορυκτά καύσιμα, ιδίως όταν χρησιμοποιείται για να υποστηρίξει ότι οι εκπομπές μπορεί να δεσμευτούν και απομονωθούν σε απροσδιόριστο χρόνο στο μέλλον (δηλαδή η λεγόμενη έννοια “ετοιμότητα δέσμευσης”). Η δημιουργία προσδοκιών για τη δέσμευση άνθρακα σε μεγάλη κλίμακα στο μέλλον μπορεί να οδηγήσει σε πραγματική μείωση των βραχυπρόθεσμων προσπαθειών μετριασμού των επιπτώσεων της κλιματικής κρίσης^{51,52,53}. Η Greenpeace δεν υποστηρίζει χώρες που παρέχουν δημόσια οικονομική υποστήριξη στο CCS σε βάρος της χρηματοδότησης της ανάπτυξης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και των επενδύσεων στην εξοικονόμηση ενέργειας. Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τους κινδύνους του CCS, διαβάστε τη συνημμένη έκθεση του αμερικανικού γραφείου της Greenpeace⁵⁴.

Βιοενέργεια

Η βιοενέργεια είναι η ενέργεια που απελευθερώνεται από την καύση φυτικών υλικών όπως για παράδειγμα το ξύλο, οι καλλιέργειες ή τα γεωργικά απόβλητα. Η χρήση γης για την παραγωγή βιοενέργειας (με ή χωρίς CCS) μπορεί να έχει **σημαντικές επιπτώσεις** στα οικοσυστήματα και τις υπηρεσίες τους, καθώς και στα γεωργικά και διατροφικά συστήματα⁵⁵. Καλλιέργειες που προορίζονται

⁵¹ IPCC, 2018: Global warming of 1.5°C. An IPCC Special Report on the impacts of global warming of 1.5°C above pre-industrial levels and related global greenhouse gas emission pathways, in the context of strengthening the global response to the threat of climate change, sustainable development, and efforts to eradicate poverty. In Press.

⁵² Anderson, K. and G. Peters, 2016: The trouble with negative emissions. *Science*, 354(6309), 182–183, doi:10.1126/science.aah4567.

⁵³ Dooley, K. and S. Kartha, 2018: Land-based negative emissions: risks for climate mitigation and impacts on sustainable development. *International Environmental Agreements: Politics, Law and Economics*, 18(1), 79–98, doi:10.1007/s10784-017-9382-9.

⁵⁴ Greenpeace USA “Carbon Capture SCAM (CCS). How a False Climate Solution Bolsters Big Oil” 2015 <https://www.greenpeace.org/usa/wp-content/uploads/legacy/Global/usa/planet3/PDFs/Carbon-Capture-Scam-Exec-Summary.pdf>

⁵⁵ IPCC, 2018: Global warming of 1.5°C. An IPCC Special Report on the impacts of global warming of 1.5°C above pre-industrial levels and related global greenhouse gas emission pathways, in the context of strengthening the global response to the threat of climate change, sustainable development, and efforts to eradicate poverty. In Press. Full list of original citations is: Smith, L.J. and M.S. Tom, 2013: Ecological limits to terrestrial biological carbon dioxide removal. *Climatic Change*, 118(1), 89–103, doi:10.1007/s10584-012-0682-3. Boysen, L.R., W. Lucht, D. Gerten, and V. Heck, 2016: Impacts devalue the potential of large-scale terrestrial CO₂ removal through biomass plantations. *Environmental Research Letters*, 11(9), 1–10, doi:10.1088/1748-9326/11/9/095010. Heck, V., D. Gerten, W. Lucht, and L.R. Boysen, 2016: Is extensive terrestrial carbon dioxide removal a ‘green’ form of geoengineering? A global modelling study. *Global and Planetary Change*, 137, 123–130, doi:10.1016/j.gloplacha.2015.12.008. Krause, A. et al., 2017: Global consequences of afforestation and bioenergy cultivation on ecosystem service indicators. *Biogeosciences*, 14(21), 4829–4850, doi:10.5194/bg-14-4829-2017. Creutzig, F. et al., 2012: Reconciling top-down and bottom-up modelling on future bioenergy deployment. *Nature Climate Change*, 2(5), 320–327, doi:10.1038/nclimate1416. Calvin, K. et al., 2014: Trade-offs of different land and bioenergy policies on the path to achieving climate targets. *Climatic Change*, 123(3–4), 691–704, doi:10.1007/s10584-013-0897-y. Popp, A. et al., 2014b: Land-use transition for bioenergy and climate stabilization: Model comparison of drivers, impacts and interactions with other land use based mitigation options. *Climatic Change*, 123(3–4), 495–509, doi:10.1007/s10584-013-0926-x. Creutzig, F. et al., 2015: Bioenergy and climate change mitigation: an assessment. *GCB Bioenergy*, 7(5), 916–944, doi:10.1111/gcbb.12205. Kreidenweis, U. et al., 2016: Afforestation to mitigate climate change: impacts on food prices under consideration of albedo effects. *Environmental Research*

fossil free REVOLUTION

GREENPEACE

για την παραγωγή βιοενέργειας θα μπορούσαν να αυξήσουν σημαντικά τη χρήση νερού και λιπασμάτων αζώτου⁵⁶. Η βιοενέργεια, όταν χρησιμοποιείται με δέσμευση και αποθήκευση άνθρακα, θα έχει σημαντικές επιπτώσεις στη γη, την ενέργεια, το νερό και τα θρεπτικά συστατικά εάν αναπτυχθεί στην κλίμακα που προτείνεται για την αντιμετώπιση της παγκόσμιας υπερθέρμανσης του πλανήτη^{57,58}.

Παρά τις αυξανόμενες ενδείξεις⁵⁹ για τις αρνητικές επιπτώσεις στο κλίμα και τη βιοποικιλότητα πολλών μορφών βιοενέργειας, συχνά **υποστηρίζεται ψευδώς** ότι όλες οι μορφές βιοενέργειας είναι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Αυτό οδηγεί στην αυξανόμενη αποψίλωση δασών και στη χρήση καλλιεργειών ζωοτροφών και τροφίμων. Η καταστροφή που προκάλεσε η ευρωπαϊκή ενεργειακή βιομηχανία είναι ήδη εμφανής και αισθητή στα δάση ολόκληρης της Ευρώπης⁶⁰. Τα δάση συμβάλλουν στη σταθεροποίηση του κλίματος απορροφώντας το CO₂ και φιλοξενούν τα περισσότερα χερσαία είδη. Οι **αρνητικές επιπτώσεις** στο κλίμα φαίνονται ήδη, καθώς μειώνονται οι φυσικές καταβόθρες δέσμευσης διοξειδίου του άνθρακα που παρέχουν τα ευρωπαϊκά δάση⁶¹.

Ενώ η χρήση ορισμένων καταλοίπων και αποβλήτων από τη δασοκομία και τη γεωργία για ενέργεια μπορεί να είναι λογική, εάν οι πόροι δεν έχουν άλλες χρήσεις υλικών, αυτές οι πηγές μπορούν να διαδραματίσουν μόνο έναν μικρό ρόλο στο απαραίτητο μείγμα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Με το 50% του ξύλου να καταλήγει σε ενεργειακά έργα⁶² και τη βιοενέργεια να αποτελεί το 60% της ανανεώσιμης ενέργειας στην ΕΕ, οι εταιρείες που περηφανεύονται για την αύξηση χρήσης βιοενέργειας κάθε άλλο παρά πράσινες είναι. Κι όμως, μόνο το 2017, περισσότερα από 6,5 δισεκατομμύρια ευρώ⁶³ καταβλήθηκαν από 15 ευρωπαϊκές κυβερνήσεις στην παραγωγή ενέργειας από την καύση ξύλου. **Τα χρήματα των Ευρωπαίων φορολογούμενων** θα πρέπει να υποστηρίζουν μόνο πραγματικά καθαρή και πράσινη ενέργεια.

Letters, 11(8), 085001, doi:10.1088/1748-9326/11/8/085001. Boysen, L.R., W. Lucht, and D. Gerten, 2017a: Trade-offs for food production, nature conservation and climate limit the terrestrial carbon dioxide removal potential. *Global Change*

⁵⁶ IPCC, 2018: Global warming of 1.5°C. An IPCC Special Report on the impacts of global warming of 1.5°C above pre-industrial levels and related global greenhouse gas emission pathways, in the context of strengthening the global response to the threat of climate change, sustainable development, and efforts to eradicate poverty. In Press.

⁵⁷ IPCC, 2018: Global warming of 1.5°C. An IPCC Special Report on the impacts of global warming of 1.5°C above pre-industrial levels and related global greenhouse gas emission pathways, in the context of strengthening the global response to the threat of climate change, sustainable development, and efforts to eradicate poverty. In Press.

⁵⁸ Smith, P. et al., 2015: Biophysical and economic limits to negative CO₂ emissions. *Nature Climate Change*, 6(1), 42–50, doi:10.1038/nclimate2870.

⁵⁹ Timothy D. Searchinger et al. "Europe's renewable energy directive poised to harm global forests" *Nature* 2018 <https://www.nature.com/articles/s41467-018-06175-4>

⁶⁰ Stichting Onderzoek Multinationale Ondernemingen (SOMO): "Wood Pellet Damage" July 2021 <https://www.somo.nl/wp-content/uploads/2021/07/Wood-pellet-damage.pdf>.

⁶¹ European Commission "Impact assessment: Stepping up Europe's 2030 climate ambition Investing in a climate-neutral future for the benefit of our people" SWD/2020/176 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52020SC0176>

⁶² Joint Research Centre "The use of woody biomass for energy production in the EU" 2020 <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC122719>

⁶³ Trinomics Financial support for electricity generation & CHP from solid Biomass 2019 <http://trinomics.eu/wp-content/uploads/2019/11/Trinomics-EU-biomass-subsidies-final-report-28nov2019.pdf>

fossil free REVOLUTION

GREENPEACE

Λύσεις βασισμένες στη φύση

Πολλές εταιρείες ορυκτών καυσίμων έχουν ανακοινώσει ασαφείς και μακρινούς “στόχους μηδενικών εκπομπών έως το 2050”, οι οποίοι μπορεί να ακούγονται φιλόδοξοι, ωστόσο περιλαμβάνουν ελάχιστες πραγματικές αλλαγές⁶⁴. Αντί να σταματήσουν την εξόρυξη και την καύση ορυκτών καυσίμων, οι στόχοι των εταιρειών ορυκτών καυσίμων για “μηδενικές εκπομπές έως το 2050” βασίζονται συχνά στην αγορά τεράστιων δικαιωμάτων εκπομπών άνθρακα για την αντιστάθμιση των εκπομπών τους. Η αντιστάθμιση άνθρακα σε αυτήν την κλίμακα αναμένεται να απαιτήσει τεράστιες εκτάσεις γης για δενδροφυτεύσεις στον Παγκόσμιο Νότο⁶⁵, οι οποίες θα απειλήσουν την παραγωγή τροφίμων και τα δάση βλάπτοντας ιδιαίτερα τη γεωργία και τις αυτόχθονες κοινότητες που δεν ευθύνονται για την κλιματική κρίση, αλλά ήδη βιώνουν τις σοβαρές επιπτώσεις της.

Κατηγορία ψευδολύσης	% κατά μέσο όρο συμμετοχής στις εταιρείες
Αέριο ως πράσινο καύσιμο	4,2%
Βιοενέργεια	2,7%
Υδρογόνο	2,6%
Δέσμευση & Αποθήκευση Άνθρακα	1,8%
Λύσεις βασισμένες στη φύση	1%

Συμπέρασμα

Καθώς πλησιάζουμε στο COP26, είναι πιθανό να συνεχίσουμε να γινόμαστε μάρτυρες μίας αυξανόμενης δημόσιας επικοινωνίας από τις εταιρείες ορυκτών καυσίμων που θα μας διαβεβαιώνουν ότι είναι πρωτοπόρες στην ενεργειακή μετάβαση. Όμως, η πραγματικότητα είναι ότι πολλές εταιρείες ορυκτών καυσίμων εξακολουθούν να επενδύουν σε μεγάλο βαθμό σε ορυκτά καύσιμα που οδηγούν την κλιματική καταστροφή εκτός ελέγχου. Από τη μία οι κυβερνήσεις απέχουν αρκετά από τις απαιτούμενες δεσμεύσεις για τη σταδιακή και γρήγορη απεξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα και από την άλλη και οι εταιρείες ορυκτών καυσίμων δεν τηρούν τις μελλοντικές υποσχέσεις τους.

Χρειαζόμαστε πιο ριζοσπαστική δράση προκειμένου να έχουμε έναν βιώσιμο πλανήτη. Οι τακτικές greenwashing αποπροσανατολίζουν και αποτελούν ολοένα και περισσότερο εμπόδιο για την κλιματική δράση που χρειαζόμαστε. **Τα “πράσινα” λόγια δεν θα μας σώσουν, αλλά μόνο οι πράξεις.** Είναι καιρός να καταργήσουμε γρήγορα τα ορυκτά καύσιμα και να σταματήσουμε να δίνουμε βήμα σε βιομηχανίες που εν γνώσει τους δημιουργούν καταστροφή. Είναι καιρός να σταματήσουν τα ψέματα και η προπαγάνδα της βιομηχανίας ορυκτών καυσίμων και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή να απαγορεύσει τις διαφημίσεις και τις χορηγίες ορυκτών καυσίμων.

⁶⁴ Action Aid International "NOT ZERO: How 'net zero' targets disguise climate inaction: joint technical briefing" 26th October 2020 <https://actionaid.org/publications/2020/not-zero-how-net-zero-targets-disguise-climate-inaction>

⁶⁵ Action Aid International "Not-their-lands: The land impact of Royal Dutch Shell's net zero climate target" 17th May 2021 <https://actionaid.org/publications/2021/not-their-lands-land-impact-royal-dutch-shells-net-zero-climate-target>